

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 647/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti A.G.P., s. r. o., Sad SNP 14, Žilina, zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Ňuňukom, Cintorínska 22, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 4 K 17/2017 z 10. apríla 2017 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 CoKR 73/2017 z 28. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti A.G.P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti A.G.P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 K 17/2017 z 27. februára 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 CoKR 73/2017 z 28. júna 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 1. marca 2017 okresnému súdu návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dlžník“), ktoré je okresným súdom vedené pod sp. zn. 4 K 17/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Dôvodom, ktorý sťažovateľka v návrhu na vyhlásenie konkurzu uviedla, bola platobná neschopnosť dlžníka, keďže dlžník bol viac ako 30 dní v omeškaní s plnením aspoň dvoch peňažných záväzkov viac ako jednému veriteľovi.

Okresný súd uznesením sp. zn. 4 K 14/2017 zo 14. marca 2017 rozhodol o začatí konkurzného konania proti dlžníkovi. Okresný súd uznesením sp. zn. 4 K 17/2017 z 24. marca 2017 vyzval dlžníka na vyjadrenie sa k návrhu na vyhlásenie konkurzu a na predloženie tam špecifikovaných listín. Zároveň bol dlžník okresným súdom poučený, že v prípade neosvedčenia svojej platobnej schopnosti okresný súd vyhlási na jeho majetok konkurz.

Okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľky na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka zamietol.

Na základe sťažovateľkou podaného odvolania krajský súd napadnutým uznesením potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na porušenie kogentných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ a uvádza: „*V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa ust. § 196 ZKR sa na konkurzné*

konanie primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak nie sú v rozpore s ustanoveniami ZKR, pričom:

- Podľa Čl. 6 základných princípov CSP majú strany sporu v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu;

- Podľa Čl. 6 základných princípov CSP majú strany sporu právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon

- Ustanovenie § 167 upravuje konkrétny procesný postup zachovávajúci tieto základné princípy CSP.

Súd prvej inštancie v rámci konania a rozhodnutia nerešpektoval vyššie uvedené kogentné ustanovenia CSP, čím došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti konania vyjadrenej v čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy.“

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že okresný súd neurčil termín pojednávania a postupoval striktné podľa § 19 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), a to výlučne na základe jednostranného vyjadrenia dlžníka.

Sťažovateľka namieta, že okresný súd jej ani jedno z vyjadrení dlžníka žiadnym spôsobom nedoručil, pričom okresný súd napadnutým uznesením, vychádzajúc z jednostranných vyjadrení dlžníka, rozhodol dva dni pred umožneným iniciatívnym oboznámením sa s obsahom súdneho spisu tak, že rozhodol v prospech dlžníka.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že krajský súd sa s uvedenými podstatnými námietkami argumentačne nevysporiadal, čo považuje za „hrubé“ porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu.

Sťažovateľka k napadnutému uzneseniu krajského súdu uvádza, že „... vníma ako podstatný obsahový nedostatok jeho odôvodnenie, ktoré sa obmedzuje výlučne na polemiku o aktívnej legitímácii Sťažovateľa s poukazovaním na skoršie právne názory iných súdov, ktorých citovanie je dokonca opakované, pričom ohľadne ostatných v odvolaní namietaných skutočností sa obmedzil výlučne na vyššie uvedené konštatovanie v rozsahu jednej vety čo do namietaného porušenia práva na spravodlivý proces vyjadrený v čl. I podaného odvolania.“.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta aj skutočnosť, že vo veci nerozhodol zákonný sudca, keď uvádza: „Sťažovateľ v tejto súvislosti ďalej poukazuje na spomenutú námietku nezákonnosti sudcu Súdu prvej inštancie zodpovedného za odvolaním napadnuté rozhodnutie (čl. II odvolania) na tom základe, že v zmysle poukazovaného rozvrhu práce Súdu prvej inštancie v znení dodatku č. 3 bola zákonnou sudkyňou JUDr. Edita Sahánková, ktorá však ku dňu vydania rozhodnutia mala ukončenú činnosť sudcu, na základe čoho malo byť vykonané prerozdelenie elektronickým náhodným výberom bezodkladne po tejto skutočnosti. Ukončenie výkonu funkcie sudcu nie možné považovať za situáciu v zmysle ust. § 51 ods. 6 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, kedy môže byť vec pridelená sudcovi určenému rozvrhom práce na vystupovanie výkonného sudcu len ak vznikne náhla prekážka, ktorá bráni výkonnému sudcovi, ktorému bola vec pridelená, vykonávať úkony a rozhodovať vo veci po kratší čas ako šesť týždňov; pridelenie sa vykonáva v čase, keď sa zistí náhla prekážka. Na účely tohto ustanovenia sa za náhlu prekážku považuje aj čerpanie dovolenky.“

Rozhodnutie Súdu prvého stupňa bolo vydané Mgr. Angelou Balázsovou, ktorá bola v čase vydania rozhodnutia zastupujúcou sudkyňou v zmysle rozvrhu práce, pričom ako uviedol Odvolací súd v ods. 4 rozhodnutia o odvolaní, vec bola pridelená elektronickými prostriedkami na ďalšie konanie sudcovi JUDr. Vladimírovi Sklenkovi až po vydaní rozhodnutia súdu prvého stupňa (č. l. 346; odvolaním napadnuté rozhodnutie je na č. l. 267). Na tomto základe preto Sťažovateľ trvá na názore, že vo veci konal a rozhodol nezákonný sudca, nakoľko prerozdelenie vecí malo byť uskutočnené ihneď po ukončení činnosti pôvodného zákonného sudcu, k čomu jednoznačne nedošlo náhle a bez toho, aby o takejto skutočnosti nevedelo vedenie Súdu prvej inštancie.

Uvedeným postupom Súdu prvej inštancie došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, nakoľko vo veci nerozhodol zákonný sudca a Sťažovateľ má vzhľadom k postupu Súdu prvej inštancie pochybnosti o jeho nezaujatosti a nestrannosti. Tieto pochybnosti podkladá práve priebehom konania na Súde prvej inštancie, v rámci ktorého sa opakovane (podaniami z 13. 03. 2017 a 15. 04. 2017) domáhal riadneho priebehu konkurzného konania, čo bolo zo strany Súdu prvej inštancie výslovne ignorované tým, že rozhodnutie bolo vydané výlučne na základe vyjadrení Dlžníka týkajúcich sa merita veci.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález:

„Základné právo spoločnosti A.G.P., s. r. o., zaručené v čl. 46, 47 a 48 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach uznesením Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 4K/17/2017 z 10. apríla 2017 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 CoKR/73/2017 z 28. júna 2017 porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 4K/17/2017 z 10. apríla 2017 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 CoKR/73/2017 z 28. júna 2017 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je sťažovateľovi povinný zaplatiť primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000 EUR, a to v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Krajský súd v Bratislave je povinný sťažovateľovi nahradiť trovy konania v sume vyčíslenej v rámci posledného úkonu vo veci, a to v lehote do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd považuje za nevyhnutné poukázať na to, že návrh na rozhodnutie (petit) v sťažnosti nie je určitý. Sťažovateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom v petite nešpecifikovala, ktoré základné práva zaručené v čl. 46, čl. 47 a čl. 48 ústavy a čl. 6 dohovoru má byť napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov porušené. Vychádzajúc z celkového obsahu sťažnosti, ako aj z predložených príloh však možno odvodiť, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ďalej len „označené práva“). Na základe toho ústavný súd ustálil predmet tohto konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48. ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

II.1 K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu sp. zn. 4 K 17/2017 z 10. apríla 2017

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu.

Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 CoKR 73/2017 z 28. júna 2017.

Právomoc krajského súdu ako odvolacieho súdu, ktorú tento uplatnil na základe odvolania podaného sťažovateľkou, vylučuje, aby rozhodoval ústavný súd, preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd odmietol pre nedostatok právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 1 CoKR 73/2017 z 28. júna 2017

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Z argumentácie sťažovateľky v sťažnosti vyplýva, že namieta porušenie svojho práva základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi na tom základe, že napadnuté

uznesenie okresného súdu bolo vydané nezákonným sudcom z dôvodu, že po zániku funkcie sudcu JUDr. Edite Sahánkovej vec nebola podľa názoru sťažovateľky ihneď prerozdelená elektronickými prostriedkami tak, ako to vyžaduje zákon, ale napadnuté uznesenie okresného súdu bolo vydané JUDr. Angelou Balázsovou, ktorá bolo podľa rozvrhu práce okresného súdu zastupujúcou sudkyňou JUDr. Edity Sahánkovej, čím bolo podľa názoru sťažovateľky porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd k tejto námietke sťažovateľky v prvom rade považoval za potrebné citovať relevantné zákonné ustanovenia.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Súdnym úradníkom sa pridávajú veci podľa rozvrhu práce tak, aby sa zabezpečilo ich rovnomerné zaťaženie a riadny chod súdu.

Podľa § 51 ods. 4 zákona o súdoch náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade

a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená,

b) zmeny v obsadení súdu sudcami, a to vrátane zmeny v dôsledku dočasného pridelenia sudcu; pri zmene v zložení senátu sa vec ponecháva v pôvodnom senáte, alebo sa prerozdelí do iného senátu, kde sa zaraďuje sudca spravodajca tak, aby prerozdelením veci bola zabezpečená rovnomerná zaťaženosť senátov na súde,

c) výraznej nerovnomernosti zaťaženia sudcov a

d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

Podľa § 51 ods. 6 zákona o súdoch ak vznikne náhla prekážka, ktorá bráni zákonnému sudcovi, ktorému bola vec pridelená, vykonávať úkony a rozhodovať vo veci po kratší čas ako šesť týždňov, vec bude pridelená sudcovi určenému rozvrhom práce na zastupovanie tohto zákonného sudcu; pridelenie sa vykonáva v čase, keď sa zistí náhla prekážka. Na účely tohto ustanovenia sa za náhlu prekážku v práci považuje aj čerpanie dovolenky.

Ústavný súd konštatuje, že zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09).

Pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva.

Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06).

V zákone o súdoch je taktiež definované, že rozvrh práce je akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečení výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok. Vydanie rozvrhu práce na tom-ktorom súde sa realizuje, tak ako mnohé iné akty riadenia predsedov súdov, vo forme opatrenia vydaného podľa konkrétnych zákonných ustanovení, pričom vydaný rozvrh práce musí byť súčasne aj v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona, v danom prípade predovšetkým zákona o súdoch.

V posudzovanej veci má význam skúmanie, či bola okresným súdom rešpektovaná zásada pridelenia vecí jednotlivým sudcom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce na rok 2017 a spôsobom, ktorý určuje zákon o súdoch.

Ústavný súd považuje nahliadnutím do rozvrhu práce okresného súdu na rok 2017, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2017 (ďalej len „rozvrh práce“) a ktorého úplné znenie je dostupné na webovej stránke okresného súdu, za preukázané, že v súlade s bodom 38 spoločných zásad pre občianskoprávny, trestný a obchodný úsek v prípade, že sudcovi zanikne výkon funkcie sudcu, jeho zastupujúci sudca vykonáva neodkladné úkony vo veciach, ktoré boli pridelené sudcovi, ktorému zanikla funkcia až do času, kým v predmetných veciach nebude určený nový zákonný sudca. Až do prerozdelenia vecí z oddelenia sudcu, ktorému funkcia zanikla, vykonávajú v tomto oddelení všetky úkony pridelený súdny tajomník a asistentka.

Z dodatku č. 4 k rozvrhu práce na rok 2017, ktorý nadobudol účinnosť 9. mája 2017 (ďalej len „dodatok k rozvrhu práce“) bodu II je zrejmé, že v súvislosti s ukončením funkcie sudkyne JUDr. Edite Sahánkovej na okresnom súde všetky nevybavené veci z oddelení 4 K, 4 R, 4 NcKR boli prerozdelené náhodným výberom prostredníctvom technických a programových prostriedkov schváleným Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky medzi oddelenia 37 K, 37 R, 37 NcKR a 8 K, 8 R, 8 NcKR pomerovým číslom „1“.

Z prílohy č. 1 k dodatku k rozvrhu práce vyplýva, že vec sťažovateľky vedená pod sp. zn. 4 K 17/2017 bola pridelená do oddelenia 37 K zákonnému sudcovi JUDr. Vladimírovi Sklenkovi.

V prejednávanej veci je podstatná skutočnosť, že okresný súd bol viazaný § 19 ods. 1 písm. b) zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého ak sa konkurzné konanie začalo na návrh veriteľa, súd rozhodne vo veci vyhlásenia konkurzu do 7 dní od vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, alebo do 7 dní, odkedy dlžník súhlasil, aby sa rozhodlo bez pojednávania. Ústavný súd konštatuje, že z príloh pripojených k sťažnosti je zrejmé, že dlžník súhlasil s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania a na základe uvedeného bol okresný súd povinný dodržať pri rozhodnutí zákonnú lehotu siedmich dní od doručenia vyjadrenia dlžníka.

Vzhľadom na citované zákonné ustanovenia v kontexte s rozvrhom práce okresného súdu a jeho dodatkom ak bolo napadnuté uznesenie okresného súdu vydané zastupujúcou sudkyňou JUDr. Angelou Balázsovou, ktorá bola povinná vykonať neodkladné úkony, a až tak následne v súlade s dodatkom k rozvrhu práce bola vec pridelená JUDr. Vladimírovi Sklenkovi, možno konštatovať, že vo veci sťažovateľky konal a rozhodoval zákonný sudca podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhu práce okresného súdu v súlade so zákonom o súdech.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie zásady kontradiktórnosti konania v dôsledku skutočnosti, že jej okresným súdom neboli doručené vyjadrenia dlžníka,

a je preto toho názoru, že okresný súd a následne aj krajský súd rozhodli len na základe jednostranných vyjadrení dlžníka, bez primeraného vysporiadania sa k jej podstatným argumentom, čím bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, právo vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva vyjadriť sa s vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd uvádza, že zo sťažnosti, ako aj z príloh k nej pripojených vyplýva chronologický priebeh napadnutého konania.

Z uvedeného priebehu napadnutého konania je zrejmé, že sťažovateľka sa s podaniami dlžníka doručenými okresnému súdu 3. marca 2017 a 6. marca 2017 oboznámila nahliadnutím do súdneho spisu 13. marca 2017, pričom následne v ten istý deň doručila okresnému súdu svoje vyjadrenie k priebehu napadnutého konania. Následne okresný súd uznesením sp. zn. 4 K 17/2017 zo 14. marca 2017 rozhodol o začatí konkurzného konania a vyzval dlžníka na osvedčenie svojej platobnej schopnosti. Dlžník doručil 5. apríla 2017 okresnému súdu ďalšie vyjadrenie a zároveň vyjadril svoj súhlas, aby okresný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania. Okresný súd v zákonnej lehote siedmich dní napadnutým uznesením z 10. apríla 2017 návrh sťažovateľky na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka zamietol.

K námietkam sťažovateľky týkajúcim sa nedoručovania vyjadrení dlžníka ústavný súd uvádza, že nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces. Ústavný súd bol však v okolnostiach posudzovanej veci povinný zohľadniť aj určité osobitosti konkurzného konania a vyhodnotiť, či okresný súd nedoručením vyjadrení dlžníka zasiahol do sťažovateľových označených práv, a zároveň pritom zohľadniť ústavnoprávnu intenzitu zásahu do ňou označených práv.

V prejednávanej veci je rozhodujúcou skutočnosť, že konkurzné konanie je osobitným typom súdneho konania, v ktorom si veritelia vymáhajú pohľadávky proti dlžníkovi, ktorý je v krízovej ekonomickej situácii, zákonom označenej ako úpadok (hroziaci úpadok). Konkurzné konanie má prvky sporového aj nespоровého konania v závislosti od toho, v ktorom štádiu sa konanie nachádza. V napadnutom konaní je relevantné, že okresný súd založil svoje rozhodnutie na nepreukázaní aktívnej legitímácie sťažovateľky na podanom návrhu. Podľa názoru okresného súdu, keďže platí, že na preukázanie spornosti pohľadávky postačuje jej spornosť iba osvedčiť, okresný súd považoval v prípade napadnutého konania za vo veci preukázaný fakt spornosti pohľadávky a spornosti existencie plurality veriteľov.

Z napadnutého uznesenia okresného súdu je zřejmé, že skutočnosti o nedostatku aktívnej legitímácie sťažovateľky z dôvodu spornosti pohľadávky a spornosti plurality veriteľov dlžník namietal už vo svojich podaniach z 3. marca 2017 a 6. marca 2017, s ktorými bola sťažovateľka oboznámená, o čom svedčí okrem nahliadnutia do súdneho spisu samotnou sťažovateľkou aj fakt, akým sťažovateľka viedla v konkurznom konaní ďalšiu argumentáciu.

Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že si je vedomý toho, že samotná sťažovateľka vo svojom podaní z 13. marca 2017 uvádza, že k vyjadreniam dlžníka sa nebude v tomto štádiu vyjadrovať a že disponuje množstvom dôkazných prostriedkov, ktoré budú v napadnutom konaní predložené. Z uvedeného vyplýva, že ak sťažovateľka ako veriteľ oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka disponovala dôkazmi odôvodňujúcimi jej návrh, bola povinná ich v tomto štádiu konkurzného konania konajúcemu súdu predložiť, čo neurobila, a tak sama nevyužila možnosti uplatnenia prostriedkov procesného „útoku“ a prostriedkov procesnej obrany napriek skutočnosti, že bola oboznámená v tvrdeniach dlžníka.

Vo vzťahu k námietke o nedoručení vyjadrenia dlžníka k odvolaniu, ktoré sťažovateľka podala, ústavný súd uvádza, že tak, ako už uviedol, zaujal už názor,

že nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces (I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06), zároveň ale tiež pripustil, že v niektorej veci môže byť absencia stanoviska k vyjadreniu k opravnému prostriedku druhého účastníka konania právne irelevantná. O taký prípad ide vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku (teda vtedy, keď vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku).

V tejto súvislosti ústavný súd, reagujúc na túto námietku sťažovateľky, uvádza, že právo na spravodlivé súdne konanie v sebe zahŕňa právo na prístup k súdu a pripájajú sa k nemu záruky ustanovené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci. Právo na spravodlivé súdne konanie implikuje pre všetky strany právo zoznámiť sa pri konaní s každým dokladom alebo návrhom predloženým súdom druhou stranou a možnosť sa k nemu vyjadriť. Právo, aby bola vec prerokovaná spravodlivo, je jednou zo zložiek práva na spravodlivé súdne konanie. Právo na spravodlivé súdne konanie v sebe zahŕňa princíp rovnosti zbraní (rozhodnutie vo veci Monnel a Morris c. Spojené kráľovstvo z 2. 3. 1987, séria A, č. 115, s. 23, bod 62), princíp kontradiktórneho prerokovania veci (rozhodnutie vo veci Mantovanelli c. Francúzsko z 28. 4. 1991, séria A, č. 211, s. 27, bod 67), právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (rozhodnutie vo veci Van de Hurk c. Holandsko z 30. 11. 1987, séria A, č. 127-B, s. 35, bod 53) a právo byť prítomný na konaní a osobne sa vyjadriť k svojej záležitosti. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkazovými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie vo veci Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, bod 30).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že predmetné vyjadrenie dlžníka k odvolaniu sťažovateľky nemalo vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu o opravnom prostriedku. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu nevyplýva, že by odvolací súd k prijatiu záverov, na ktorých založil svoje rozhodnutie, viedlo vyjadrenie

dlžníka k odvolaniu sťažovateľky. Krajský súd sa v napadnutom uznesení stotožnil s napadnutým uznesením okresného súdu a uviedol, že okresný súd postupoval vecne správne, ak skúmajúc aktívnu vecnú legitimitáciu sťažovateľky zistil, že táto nemá nespornú pohľadávku voči dlžníkovi, preto nebolo možné dospieť k inému právnomu záveru ani krajským súdom v odvolacom konaní. Na základe uvedeného je zrejmé, že krajský súd vychádzal zo skutočností zistených okresným súdom v napadnutom uznesení a z námietok dlžníka, ktoré boli predmetom konania už pred okresným súdom a ktoré boli sťažovateľke známe.

Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a dostatočným spôsobom svoje závery odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou v sťažnosti uplatnené námietky sú zjavne neopodstatnené, takže nesignalizujú žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením jej v sťažnosti označených práv, ústavný súd sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2018